

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG		KURIA	
Alkotmánybíróság Ügyszám: IV/03991-0/2021		3.	
Budapest Donáti utca 35-45. 1015		2021 NOV 02.	
Példány: 1		Kezelőiroda: <i>Különbítéssel</i>	
Melléklet: 17 db		Érkezett: 2021 OKT. 28	
Tisztelt Alkotmánybíróság!		Példány:	Melléklet:
			Köztük:

Magyarország Kormánya [REDACTED], kormányhatározatban kijelölt képviselője: dr. Varga Judit igazságügyi miniszter, [REDACTED]
jogi képviselője: Balsai Ügyvédi Iroda, eljár: dr. ifj. Balsai István ügyvéd, s [REDACTED]

[REDACTED] a Kúria, mint népszavazási ügyben előterjesztett bírósági felülvizsgálati kérelem ügyében eljáró bíróság Knk.II.40.646/2021/9. szám alatt hozott végzésével szemben, mint az egyedi ügyben érintett, Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján a törvényes határidőn belül az alábbi

alkotmányjogi panaszt

terjeszti elő.

Magyarország Kormánya kéri, hogy a T. Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikke (3) bekezdésének b) pontja, valamint az Abtv. 43. § (1) bekezdése alapján állapítsa meg a Kúria Knk.II.40.646/2021/9. számú végzésének alaptörvény-ellenességét és a bírói döntést semmisítse meg, mert az sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt, a tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát.

1. Tényállás

- Magyarország Kormánya (a továbbiakban: Kormány) a 2447/2021. Korm. határozatban úgy döntött, hogy az Alaptörvény 8. cikk (1) bekezdésében biztosított jogköre alapján országos népszavazást kezdeményez öt kérdésben. Dr. Varga Judit igazságügyi miniszter a Kormány nevében 2021. július 21-én öt népszavazásra javasolt kérdést nyújtott be a Nemzeti Választási Bizottság részére.
- A Nemzeti Választási Bizottság 2021. július 30-án ezek közül a 16/2021. számú határozatával hitelesítette az alábbi népszavazásra javasolt kérdést: „Támogatja-e Ön, hogy kiskorú gyermekek számára is elérhetőek legyenek nemátalakító kezelések?”. A Nemzeti Választási Bizottság határozata a Magyar Közlöny 2021. évi 145. számában került közzétételre.

- 3 A Nemzeti Választási Bizottság határozatával szemben hat kérelmező felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Kúriához, amelyekben annak akként történő megváltoztatását kérték, hogy a Kúria a népszavazásra javasolt kérdés hitelesítését tagadja meg.
- 4 A Nemzeti Választási Bizottság határozatának bírósági felülvizsgálatára irányuló nemperes eljárásban a Kormány jogi képviselője útján perbelépés megengedése iránti kérelmet terjesztett elő, amelyet a Kúria Knk.II.40.646/2021/7. számú végzésével engedélyezett. A Kúria megállapította, hogy a nemperes eljárás eldöntésében a Kormány, mint a népszavazás kezdeményezője – amely a népszavazás kezdeményezéséről, az európai polgári kezdeményezésről, valamint a népszavazási eljárásról szóló 2013. évi CCXXXVIII. törvény (a továbbiakban: Nsztv.) szabályozási keretei között, az eljárás sajátos keretei és tárgyára is figyelemmel ügyféli státusznak feleltethető meg – a megelőző eljárásban részt vett, ezért a perbelépését a kérelmezett Nemzeti Választási Bizottság pernyertessége érdekében megengedte az Nsztv. 1. § (1) bekezdés és a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 228. § (2) bekezdése alapján alkalmazandó közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 20. § (1) bekezdésének figyelembe vételével, valamint lehetőséget biztosított a Kormány részére észrevételei megtételére. A Kormány az észrevételeit a Kúria által megadott határidőben előterjesztette, melyben kérte, hogy a Kúria az V. rendű kérelmező felülvizsgálati kérelmét érdemi vizsgálat nélkül utasítsa el, egyebekben a Nemzeti Választási Bizottság határozatát hagyja helyben.
- 5 A Kúria az alkotmányjogi panasszal támadott Knk.II.40.646/2021/9. számú végzésével a Nemzeti Választási Bizottság 16/2021. számú határozatát megváltoztatta, és a népszavazásra javasolt kérdés hitelesítését megtagadta, egyebekben az V. rendű kérelmező felülvizsgálati kérelmét érdemi vizsgálat nélkül elutasította.

2. A Kúria végzése

- 6 A Kúria támadott végzésével megállapította, hogy az V. rendű kérelmező bírósági felülvizsgálat iránti kérelme érdemben nem vizsgálható, az I.-IV. rendű és a VI. rendű kérelmezők bírósági felülvizsgálat iránti kérelmei alaposak.
- 7 A Kúria - az alkotmányjogi panasz tekintetében releváns - indokolása szerint a népszavazási kérdés nem ütközik az Alaptörvény X. cikk (2) bekezdésébe, mert a népszavazási kérdés nem a tudományos igazság kérdéskörébe, így a tudományos kutatás, a tudományos ismeretek megszerzésének körébe esik, hanem a „nemátalakító kezelések elérhetőségének” jogi biztosításával kapcsolatos, és nem vonja kétségbe a betegség, illetve a szomatikus állapotok létét és a kezelés lehetőségét, orvosszakmai szükségességét, hanem annak jogi feltételhez kötésére, mint jogpolitikai kérdés eldöntésére vonatkozik (Végzés, Indokolás [32]). A Kúria megállapította, hogy a

népszavazásra javasolt kérdés az Országgyűlés hatáskörébe tartozik, így az az Alaptörvény 8. cikk (2) bekezdésének megfelel (Végzés, Indokolás [34]).

- 8 Az Alaptörvény 8. cikk (3) bekezdésének való megfelelés körében a Kúria az érvényes és eredményes népszavazás lehetséges kimenetelét értékelte, vagyis, hogy mit vonna maga után az „igen”, vagy a „nem” szavazatok többsége (Végzés, Indokolás [37]-[38]). Vizsgálatának fókuszába azt állította, hogy a népszavazási kérdés érinti-e az emberi méltósághoz való jogot és az abból levezethető önrendelkezési jogot, tartalmaz-e korlátozást, valamint hogy ezen korlátozás megfelel-e az Alkotmánybíróság által kidolgozott és az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében rögzített szükségességi-arányossági alapjogi tesztnek (Végzés, Indokolás [43]).
- 9 A Kúria érvelése szerint a „nemátalakító kezelések” az egészségügyi önrendelkezési jog gyakorlásának „terrénumbába esnek”, az emberi méltósághoz való jog részelemét képezik, a kiskorúak alapjog-gyakorlását érintik. A kiskorúak nem alkotnak döntési képességek szempontjából homogén csoportot, egy óvodáskorú gyermek és a felnőttkor küszöbén álló 14 éven felüli kiskorú döntési képessége és „alapjogi cselekvőképessége” eltérő terjedelmű. (Végzés, Indokolás [44]-[45]).
- 10 A Kúria értelmezésében amennyiben a népszavazási kérdés alapján megtartott érvényes és eredményes népszavazáson a „nem” válaszok kerülnek többségbe, azáltal az Országgyűlés olyan jogalkotásra lenne köteles, amely a kiskorúak minden csoportja tekintetében – függetlenül döntési-belátási képességeiktől és az orvosi kezelés típusától – tiltaná a nemátalakító kezelések elérhetőségét nem csupán az állami ellátás keretei között, hanem generálisan is. Ezáltal minden kiskorú alapjog-gyakorlását, önrendelkezési jogát és a testi integritáshoz való jogát korlátozná. A Kúria az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdése alapján megállapíthatónak látta azt az alkotmányos indokot, amely a korlátozást legitim módon igazolja, ugyanakkor a kiskorúak minden csoportjára és minden kezelésre kiterjedő korlátozást ezzel az elérni kívánt céllal nem látta arányban állónak, mert az életkori és döntési képességektől független sommás tiltás az önrendelkezési jog olyan mértékű korlátozását jelentené, amely az emberi méltóságból levezetett önrendelkezési jog lényegi magját vonná el (Végzés, Indokolás [43]-[48]). Ezen túlmenően a Kúria szerint az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdéséből következően az ugyan generálisan nem tiltottak a nemátalakító kezelések, de az állam köteles „valamilyen szintű korlát” felállítására azokkal szemben (Végzés, Indokolás [59]).
- 11 Azonban, amennyiben egy érvényes és eredményes népszavazáson az „igen” válaszok kerülnek többségbe, az Országgyűlés olyan jogalkotásra lenne köteles, amellyel minden fiú és lány gyermek részére általánosan, „korlátok nélkül elérhetővé” kell tennie a nemátalakító kezeléseket, ez viszont az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdés második mondatába szükségszerűen beleütközik (Végzés, Indokolás [54]-[60]).

- 12 Vagyis mind az „igen”, mind a „nem” szavazatok többsége is olyan alapjogi kollíziót eredményezne, amelyet csak az Alaptörvény módosításával lehetne feloldani, ezért a népszavazási kérdés az Alaptörvény 8. cikk (3) bekezdés a) pontja szerint kizárt tárgykört érint (Végzés, Indokolás [61]).

3. Az indítványozói jogosultság, az alkotmányjogi panasz előterjeszthetősége

- 13 Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdekében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés a) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és b) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. A (2) bekezdés a) pontja alapján jogállásától függetlenül érintettnek minősül az a személy vagy szervezet, aki (amely) a bíróság eljárásában fél volt.
- 14 A Kormány a Kúria előtti eljárásban a Knk.II.40.646/2021/7. számú végzés alapján mint érdekelt vett részt, ezt a jogosultságot a Kúria a Kormány számára a Kp. 20. § (1) bekezdésének alkalmazásával biztosította. A közigazgatási perben érdekelt pedig az lehet, akinek nemcsak jogi érdeke fűződik a per mikénti eldőléséhez, de az ítélet anyagi jogerőhatása jogszabály alapján az ellenféllel szemben fennálló jogviszonyára is kiterjed. A végzés értelmében továbbá a Kormány mint a népszavazás kezdeményezője ügyféli státusznak megfeleltethető eljárási pozícióban állt (Knk.II.40.646/2021/7. számú végzés, Indokolás 3. bekezdése). Amennyiben ugyanis a népszavazási kérdést előterjesztő szervező kérelmét a Nemzeti Választási Bizottság a kérdés hitelesítésével teljesíti, akkor neki semmilyen érdeke nem fűződik a határozat megtámadásához, de más személy jogorvoslati kérelme folytán annak esetleges megváltoztatása felmerülhet. Ilyen esetben elengedhetetlen a felülvizsgálati eljárásban a kérdést előterjesztő szervező mint ellenérdekű fél részvételének a biztosítása.
- 15 A Kúriának a népszavazási kérdést hitelesítő Végzése ellen az Nsztv. 30. § (1) bekezdése alapján további jogorvoslatnak nincs helye.
- 16 Az Abtv. 27. § (3) bekezdése alapján közhatalmat gyakorló indítványozó esetén külön vizsgálni kell, hogy a panaszában megjelölt, Alaptörvényben biztosított jog megilleti-e.
- 17 A Kormány az alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét jelöli meg. Nézete szerint, amennyiben a népszavazási kérdést előterjesztő mint ellenérdekű fél perbelépésének a lehetősége biztosított, úgy őt a Kúria előtt folyó felülvizsgálati eljárásban értelemszerűen megilleti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz való alapjog. Ezen kívül a Kormány hangsúlyozza, hogy a bírósági eljárásban félként fellépő állami szervnek ugyanolyan

jogokat kell élveznie, mint a másik félnek. Tekintettel arra, hogy az alkotmányjogi panasz alapját képező felülvizsgálati eljárásban a Kormány közhatalmi jellege nem jelenik meg és a Kúria előtt többletjogok sem illetik meg, ezért kevesebb joggal sem rendelkezhet, mint a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő ellenérdekű felek. Ebből következően a felülvizsgálati eljárásban érdekeltként résztvevő Kormányt megilletik azok az alkotmányos jogok is, amelyek mindenki számára biztosítják a bírói jogvédelmet, eljárási garanciákat, így mindenekelőtt az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó tisztességes eljárás, illetve a (7) bekezdésből fakadó jogorvoslathoz való jog {eltérő tényállású, de hasonló eljárási kérdést elbíráló ügyben lásd: 3091/2016. (V. 12.) AB határozat, Indokolás [21]}.

- 18 A kifejtettekre figyelemmel egyrészt a Kormány érintettsége az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) és b) pontja, továbbá a (2) bekezdés a) pontja alapján megállapítható, másrészt az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt alapjog tekintetében indítványozói jogosultsága is fennáll, vagyis az Abtv. 27. § (3) bekezdésében foglalt feltétel is teljesül.
- 19 A Kúria a Végzést a Kormány jogi képviselője részére elektronikus úton 2021. október 22-én kézbesítette. A 3195/2014. (VII. 15.) AB végzés szerint az országos népszavazás kezdeményezése (népszavazási kérdés hitelesítése, tárgyazonosság megítélése) során nem az Nsztv. 79. § (3) bekezdésében foglalt ötnapos határidők, hanem az Abtv.-ben és az alkotmánybíróság ügyrendjéről szóló 1001/2013. (II. 27.) AB Tü. határozatában (a továbbiakban: Ügyrend) megállapított általános határidők vonatkoznak. Az Nsztv. 79. § (3) bekezdésében megállapított eljárási határidőket csak a népszavazás kítűzését követően benyújtott alkotmányjogi panaszok esetében kell alkalmazni {3195/2014. (VII. 15.) AB végzés, Indokolás [8]-[23]}, így az Abtv. 30. § (1) bekezdésében foglalt hatvan napos határidő megtartott.
- 20 A Kormány az alkotmányjogi panaszát külön meghatalmazással igazolt jogi képviselője útján, elektronikusan terjeszti elő az Ügyrend 71. § (4a) bekezdésére figyelemmel, amely szerint, ha törvény az Alkotmánybíróság eljárására okot adó bírósági eljárásban az elektronikus kapcsolattartást lehetővé vagy kötelezővé teszi, az Alkotmánybírósághoz címzett alkotmányjogi panaszt e szabályok szerint lehet vagy kell benyújtani az elsőfokú bíróságon.

4. A Kúria döntésének alaptörvény-ellenessége

- 21 Az Alkotmánybíróság 28/2015. (IX. 24.) AB határozatában fenntartotta és megerősítette a 3195/2014. (VII. 15.) AB végzésben kifejtett azon álláspontját, amely szerint a népszavazási kérdés hitelesítése körében a Kúria döntése mint bírósági döntés az Alaptörvény 24. § (2) bekezdés d) pontja és az Abtv. 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal támadható meg, de az alkotmányjogi panasznak Alaptörvényben biztosított jog (pl. tisztességes eljáráshoz való jog, népszavazáson való részvétel joga) sérelmére kell hivatkoznia, a népszavazásból kizárt

tárgykörök mikénti értelmezését - alapjogi sérelem állítása nélkül - önmagában nem lehet vitatni az Alkotmánybíróság előtt.

- 22 Ebből következően a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmére a népszavazási kérdés hitelesítését megtagadó kúriai döntéssel szemben alkotmányjogi panasz alapítható.
- 23 A Kúria végzése a Kormány tisztességes eljáráshoz fűződő jogát az alábbiak szerint sérti. Az Alkotmánybíróság értelmezésében a bírói függetlenségnek nem korlátja, sokkal inkább biztósítéka a törvényeknek való alávetettség: a bírónak a határozatait a jogszabályok alapján kell meghoznia. Ha a törvénynek való alávetettségtől a bíróság eloldja magát, saját függetlenségének egyik tárgyi alapját vonja el. A vonatkozó jogszabályokat be nem tartó bíróság lényegében visszaél saját függetlenségével, amely adott esetben ezen keresztül a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét okozhatja. Az a bírói ítélet, amely alapos ok nélkül hagyja figyelmen kívül a hatályos jogot, önkényes, fogalmilag nem lehet tisztességes, és nem fér össze a jogállamiság alapelvével {20/2017. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [23]}. Ebből következően - szigorú feltételek esetén - a jogalkalmazói önkény fennállása miatt is megállapítható az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelme {23/2018. (XII. 28.) AB határozat, Indokolás [28]}.
- 24 Az Nsztv. 5. § bekezdése értelmében a Kormánynak, mint szervezőnek a népszavazásra javasolt kérdést, az aláírásgyűjtés megkezdése előtt - a kérdés hitelesítése céljából - be kell nyújtania a Nemzeti Választási Bizottsághoz. A kérdés szövege rögzül, az nem változtatható meg, a hitelesítési (Nsztv. 10-14. §), és a jogorvoslati kérelem nyomán meginduló felülvizsgálati eljárásban is az eredetileg népszavazásra javasolt kérdés szövegét vonja vizsgálat alá a Nemzeti Választási Bizottság és a Kúria is (Nsztv. 28. §). Vagyis a Kúriának a felülvizsgálati eljárása során szigorúan csakis a népszavazási kérdést kell értelmeznie, nincsen törvényes lehetősége a tartalma kibővítésére, a szövegétől nem szakadhat el. A kérdés értelmezése során a lényeges értelmének a megváltoztatása, annak feldúsítása, vagy egyes elemeinek a kihagyása, illetve ahhoz nyelvtanilag nem kapcsolható tartalom párosítása ugyanis azzal az eredménnyel jár, hogy a Kúria végsősoron nem a szervező által népszavazásra javasolt kérdés, hanem egy fikció hitelesítéséről vagy annak megtagadásáról dönt.
- 25 A Kormány álláspontja szerint az ilyen jogértelmezés az Nsztv. 28. §-ára vonatkozó, az Alaptörvény 28. cikkében foglalt jogértelmezési szabályokat kifejezetten figyelmen kívül hagyja, emiatt *contra legem* válik önkényessé, a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét okozva.
- 26 A Kúria álláspontja szerint a népszavazási kérdés azért ütközik az Alaptörvény 8. cikke (3) bekezdésének a) pontjába, mert mind az „igen”, mind a „nem” szavazatok többsége is olyan alapjogi kollíziót eredményezne, amelyet csak az Alaptörvény módosításával lehetne feloldani.

- 27 Az „igen” szavazatok többsége esetén azért, mert az Országgyűlés olyan jogalkotásra lenne köteles, amellyel minden fiú és lány gyermek részére általánosan, „korlátok nélkül »elérhetővé« kell tennie a »nemátalakító kezeléseket«, ugyanakkor az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdés második mondatának csak olyan jogi szabályozás felel meg, amely bármilyen csekély, de valamely korlátozást, feltételt felállít a fiú és lány kiskorúak tekintetében a nemátalakító kezelésekhöz való hozzáféréssel kapcsolatban (Végzés, Indokolás [59]-[60]).
- 28 Ahogyan a kiemelésből látszik, a Kúria a kérdést kibővítette, azt az abban szereplő „elérhetővé” szó helyett a saját maga alkotta „korlátok nélkül elérhetővé” kifejezéssel értelmezte az Alaptörvény 8. cikk (3) bekezdés a) pontjával összefüggésben, megállapítva a kollízióját az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdésével. Vagyis a Kúria a népszavazásra javasolt kérdéshez olyan, a hitelesítés szempontjából perdöntő, annak lényeges értelmét megváltoztató többlet tartalmat társított (elérhetőség helyett korlátok nélküli elérhetőség), amelyet az egyáltalán nem tartalmazott, majd döntésében éppen ennek az általa hozzá társított tartalomnak az Alaptörvénybe ütközését kérte számon a Kormányon, mint a kérdés előterjesztőjén.
- 29 A kérdéshez társított többlet tartalom azért járt az értelmének a lényeges megváltoztatásával, mert az eredeti kérdés érvényes és eredményes népszavazásra bocsátása során az „igen” szavazatok többsége esetén az Országgyűlés jogalkotási kötelezettsége nem jelentene korlátok nélküli elérhetővé tételt, mindössze arra terjedne ki, hogy az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) keretei között megteremtse a kiskorúak nemátalakító kezelései szabályozásának feltételeit, a művi meddövététel szabályaihoz hasonlóan, szigorú garanciális rendelkezések és feltételek mellett. Az ilyen szabályozás kialakítása azért nem ellentétes az Alaptörvény rendelkezéseivel, mert éppen a Kúria állapította meg a Végzésével, hogy megfelel az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdés második mondatának az olyan jogi szabályozás, amely bármilyen csekély, de valamely korlátozást, feltételt felállít a fiú és lány kiskorúak tekintetében a nemátalakító kezelésekhöz való hozzáféréssel kapcsolatban (Végzés, Indokolás [59]). Ha a népszavazásra bocsátandó kérdésből még nem állapítható meg, hogy a jogalkotó pontosan milyen tartalmú jogi norma alkotására lesz köteles, azt a törvényhozó úgy köteles elfogadni, hogy megfeleljen a kérdésben foglalt követelményeknek, de egyszersmind összhangban álljon az Alaptörvény rendelkezéseivel is [15/2003. (IV. 18.) AB határozat], és a fent kifejtettek szerint az eredeti kérdés alapján még az „igen” szavazatok többsége esetén is lehetséges az alaptörvény-konform jogalkotás, az Alaptörvény XVI. cikkének megfelelő garanciákkal, feltételekkel.
- 30 A Kúria álláspontja szerint a „nem” szavazatok többsége esetén az Országgyűlés olyan jogalkotásra lenne köteles, amely a kiskorúak minden csoportja tekintetében generálisan tiltaná a nemátalakító kezelések elérhetőségét, amely az elérni kívánt céllal nem áll arányban, mert az életkori és döntési képességektől független sommás tiltás az önrendelkezési jog olyan mértékű

korlátozását jelentené, amely az emberi méltóságból levezetett önrendelkezési jog lényegi magját vonná el (Végzés, Indokolás [43]-[48]).

- 31 E bírói jogértelmezés kirívó - alapjogi relevanciát elérő - hibája azért állapítható meg, mert a Kúria a tisztességes bírósági eljáráshoz való jognak az indokolási kötelezettséget érintő aspektusát sértő módon nem indokolta meg, hogy miért lépett ki a kiskorúak Alaptörvény II. cikkébe foglalt emberi méltósághoz való joga alkotmánybírói gyakorlatának kereteiből, mellőzve az adott jogkérdésre irányadó lényeges alkotmányos követelményeket, megállapítva, hogy a népszavazási kérdés az Alaptörvény burkolt módosítására irányul.
- 32 Eredményes és érvényes népszavazást követően, a „nem” szavazatok többsége esetén azt kell normaként tételezni, hogy nemátalakító kezelések megkezdése csak 18. életévét betöltött személyek esetén lehetséges. Az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlata alapján - szemben a Kúria Végzésében foglaltakkal - a gyermekek védelme érdekében szükséges lehet az emberi méltósághoz tartozó önrendelkezési jog szigorúbb korlátozására. A Kúria által is felhívott 21/1996. (V. 17.) AB határozat értelmében az államnak a gyermeket a fejlődésére káros hatásokon kívül az olyan kockázatvállalásoktól is meg kell óvnia, amelyekkel kapcsolatban életkoránál (az ettől függően feltételezett testi, szellemi, erkölcsi és társadalmi érettségénél) fogva nem képes megismerni és értékelni sem a választható lehetőségeket, sem pedig választása következményeit saját személyiségére, illetve későbbi életére és társadalmi beilleszkedésére nézve. Az Alkotmánybíróság meggyőződése szerint az alapjoggyakorlás korlátozása nem hordoz értékítéletet arról, amiben a gyermeket akadályozza, illetőleg amitől visszatartja. A döntés súlya az, ami a gyermek joggyakorlásának korlátozását indokolja mindaddig, amíg felelős döntésre nem képes. A döntést azok a következmények, illetve kockázatok tehetik súlyossá, amelyeket a döntéssel a gyermek vállal. Önmagának mindenki árthat, és vállalhat kockázatot, ha képes a szabad, tájékozott és felelős döntésre. A nagykorúaknak a jog be nem avatkozása széles lehetőséget ad erre. A gyermekek esetében azonban maga az Alkotmány és nemzetközi egyezmények teszik állami kötelességgé a gyermek fejlődési útjának megóvását a veszélyektől és kockázatoktól, éppen annak érdekében, hogy felkészülhessen a felelős és tájékozott döntésekre, mihelyt életkorával vélelmezett érettsége erre képessé teszi.
- 33 Hasonlóképpen a 43/2005. (XI. 14.) AB határozatában azt rögzítette az Alkotmánybíróság, hogy a döntésképeség biztosítása és az ifjúság védelme szükségessé teheti speciális korlátozó rendelkezések megfogalmazását akár életkori határok formájában is. Ebben az ügyben a művi meddővé tétel (Eütv. 187. §) esetében állapította meg az Alkotmánybíróság, hogy a törvényalkotónak kell mérlegelnie, hogy annak feltételei meghatározásakor indokolt-e eltérni a cselekvőképesség általános életkori határától, és ha igen, akkor milyen mértékben.
- 34 A Kormány ezzel összefüggésben hangsúlyozza, hogy a nemátalakító kezelések olyan irreverzibilis beavatkozások, amelyek visszafordíthatatlan behatást eredményeznek a gyermekek

szervezetében, sokkal inkább, mint a művi meddővétel, ezért a „nem” szavazatok többsége esetén az államnak a kiskorúak védelmére vonatkozó szabályrendszert a nemátalakítás tilalmával kellene kiegészíteni.

- 35 A Kormány álláspontja szerint mindezt figyelembe véve megállapítható, hogy a Kúria a népszavazási kérdés Alaptörvénybe ütközése kapcsán nem vette figyelembe az Alkotmánybíróság hivatkozott megállapításait, és nem is indokolta meg azt, hogy azokat miért nem alkalmazta, jóllehet a mellőzött követelmények általános érvényű megállapítások, amelyek a gyermekek védelmét és az állam intézményvédelmi kötelezettségére vonatkozó alkotmányos elvárásokat fogalmazzák meg.
- 36 A Kormány álláspontja az, hogy érvényes és eredményes népszavazás esetén a feltett kérdésre adott bármelyik válasz többsége esetén az Országgyűlés az Alaptörvénnyel összhangban álló módon eleget tud tenni a jogalkotási feladatának. Az előadottak szerint a két eset között érdemi különbséget csupán az állam törvényi védelmi kötelezettségi szintjének megállapításában lehet tenni.
- 37 A kifejtettek alapján a Kormány arra az eredményre jutott, hogy a Kúria Knk.II.40.646/2021/9. számú végzése a tisztességes eljáráshoz való jogba ütközik és ezért alaptörvény-ellenes, ezért kéri, hogy azt a T. Alkotmánybíróság szíveskedjen megsemmisíteni.

5. Eljárási nyilatkozatok

- 38 Az igazságügyi miniszter képviseleti jogát a 2447/2021. Korm. határozat 3. pontja alapozza meg, amellyel a Kormány öt jelölte ki, hogy a Kormány nevében a népszavazási kérdésekkel kapcsolatos országos népszavazási kezdeményezés során a Kormányt képviselje. A jogi képviselő képviseleti jogát a részére az igazságügyi miniszter által adott, a jogi képviselő ellátására szóló ügyvédi meghatalmazás alapozza meg. A jogi képviselő az elektronikus aláírással ellátott beadványt a T. Kúria útján a valasztasifelulvizsgalat@kuria.birosag.hu elektronikus levélcímen keresztül terjeszti elő.
- 39 A Kormány hozzájárul az indítvány közzétételéhez.

Budapest, 2021. október 27.

Tisztelettel,

**Magyarország Kormánya nevében eljáró
igazságügyi miniszter jogi képviselője:**

dr. ifj. Balsai István

ügyvéd

Balsai Ügyvédi Iroda

Mellékletek:

1. ügyvédi meghatalmazás
2. 2447/2021. Korm. határozat